

EXODUS

9-10

De vijfde tot en met de negende plaag en
farao's voorstellen tot compromis

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/exodus/9-10

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Terugblik op de eerste vier plagen	4 min	5
2	Farao's eerste compromisvoorstellen	2 min	7
3	De veepest over het Egyptische vee	3 min	8
4	Mozes voorspelt de plagen nauwkeurig	2 min	10
5	De plaag van de zweren	3 min	11
6	De machteloosheid van de magiërs	4 min	12
7	God verhardt het hart van de farao	2 min	14
8	God spaart de farao voor Zijn doel	3 min	15
9	Waarschuwing en genade vóór de hagel	2 min	17
10	Egyptenaren die Gods woord geloven	2 min	18
11	De verwoestende hagel en het vuur	4 min	19
12	Bolbliksem en het raadselachtige vuur	3 min	21
13	Farao's oppervlakkige schuldbelijdenis	3 min	22
14	Gods tekenen voor volgende generaties	2 min	24

15	Wonderen komen in bijzondere tijden	3 min	26
16	Geloven op grond van Gods daden vroeger	3 min	28
17	Betrouwbaar getuigen zonder zelf te zien	3 min	30
18	De waarschuwing voor de sprinkhanen	2 min	32
19	De verwoesting door sprinkhanenzwermen	3 min	33
20	De meeuwen van Utah en Gods genade	2 min	34
21	Farao wil alleen de mannen laten gaan	3 min	35
22	De sprinkhanenplaag en haar einde	3 min	37
23	Duisternis als oordeel over de zonnegod	2 min	39
24	Drie dagen van tastbare duisternis	3 min	40
25	Farao wil Israëls vee achterhouden	2 min	42
26	God dienen zonder Egypte te verlaten	3 min	43
27	Ga niet te ver bij Egypte vandaan	2 min	46
28	Neem ook het gezin mee naar God	2 min	47
29	Ook alle bezittingen behoren aan God	2 min	48

30	Geen compromis maar totale overgave	2 min	49
----	-------------------------------------	-------	----

	Om verder te lezen		50
--	--------------------	--	----

1

Terugblik op de eerste vier plagen

We keren terug naar het verhaal van de tien plagen die God over Egypte bracht om Israël daar uit zijn slavernij te bevrijden. In Exodus 9 hebben we gezien dat God vóór dit moment vier plagen over de Egyptenaren heeft gebracht — verwoestende, afschuwelijke plagen. En ze zullen nog verwoestender worden, zowel voor de economie als voor het welzijn en de gezondheid van de Egyptenaren, terwijl het hart van de farao voortdurend verhard wordt. Hij geeft geen gehoor aan de eis die Mozes namens Jahweh overbrengt: de farao moet het volk laten gaan om Jahweh te aanbidden en moet hen uit hun slavernij vrijlaten.

Allereerst veranderde de Nijl in bloed. En kennelijk gebeurde dat niet alleen met de rivier de Nijl, maar ook met de vijvers, meren en andere wateren. Het lijkt erop dat het mogelijk was om aan vers water te komen door te graven. Het is dus mogelijk dat bronwater niet werd aangetast, maar stilstaand water en kennelijk ook stromend water veranderden in bloed. Bloed is afschuwelijk voor de Egyptenaren. Het is voor de Egyptenaren een gruwel. Zo werd de rivier de Nijl, die voor de Egyptenaren een god was, voor hen walgelijk en afschuwelijk gemaakt.

De tweede plaag bestond uit kikkers die uit de rivier kwamen en de huizen en woonruimten van de mensen vulden. Zelfs hun ovens en bedden zaten vol kikkers. Dit was ongetwijfeld bedoeld om hun een zekere afkeer te laten voelen van de Egyptische godheid die door een kikker werd voorgesteld. Dat was de vruchtbaarheidsgodheid die, geloof ik, Heka heette. Vanwege deze kikkergodheid was het in Egypte verboden om een kikker te doden. Wanneer er overal kikkers zijn en je ze niet mag doden, moet je er eenvoudigweg mee leven. Dat brengt je in een bijzonder onaangename en ellendige situatie. Zelfs de farao smeekte Mozes om de kikkers weg te nemen.

Bij sommige van deze plagen lezen we niet dat de farao vraagt of ze weggenomen kunnen worden. Ze lijken hun natuurlijke verloop te hebben en daarna voorbij te zijn. Bij sommige andere lijkt het erop dat ze óf eindeloos zouden zijn doorgegaan, óf veel

langzamer hun natuurlijke verloop zouden hebben gehad dan de farao wenste. Daarom vroeg hij Mozes wel om ze weg te nemen. Soms beloofde hij dat hij het volk zou laten gaan als dat gebeurde, maar hij kwam zijn beloften niet na.

De derde plaag bestond uit een of ander klein bijtend insect, muggen of luizen. Die kwelden mens en dier totdat ze werden weggenomen. Daarna kwamen er vliegen, naar alle waarschijnlijkheid bijtende hondsvliegen. Die zwermde overal in de Egyptische huizen rond, maar niet in Israël — dat wil zeggen, niet in Gosen, waar de Israëlieten woonden.

Deze vierde plaag, die van de vliegen, was de eerste keer dat God zei dat Hij onderscheid zou maken tussen Israël en de Egyptenaren. De Egyptenaren zouden worden getroffen, maar het volk Israël zou ervan vrijgesteld zijn. Dat bleef bij de overige plagen het geval. God liet de Israëlieten niet lijden, hoewel ze nog steeds in het land Egypte waren en het land Egypte onder het oordeel stond. God zei dat Hij onderscheid maakt tussen Israël en de Egyptenaren.

Het is belangrijk om op te merken dat God inderdaad onderscheid maakt tussen degenen die Zijn volk zijn en degenen die dat niet zijn. Ik geloof dat God alle mensen liefheeft, zelfs degenen die geen christenen zijn, maar Hij behandelt niet alle mensen hetzelfde. Hij behandelt Zijn kinderen met bijzondere consideratie. Hij heeft ons beslist niet bestemd tot toorn. Wanneer Hij dus toorn over de aarde zendt, zijn wij, als het werkelijk Zijn toorn is, niet degenen die Zijn oordeel ondergaan.

2

Farao's eerste compromisvoorstellen

In hoofdstuk 8, dat we behandeld hebben, deed de farao een paar voorstellen die niet konden worden aanvaard. Het waren voorstellen voor een compromis. Mozes eiste dat het volk eenvoudigweg werd vrijgelaten. In hoofdstuk 8, vers 25, liet de farao Mozes roepen en zei:

Toen riep de farao Mozes en Aäron, en zei: Ga heen, breng offers aan uw God in dit land.

EXODUS 8:25

Dat wil zeggen: in het land Egypte. Verlaat Egypte niet, maar als jullie aan je God moeten offeren, offer dan aan Hem zonder Egypte te verlaten.

Mozes zei:

Maar Mozes zei: Het is niet juist om dat te doen, want wij zouden aan de HEERE, onze God, een offer kunnen brengen dat een gruwel voor de Egyptenaren is. Zie, als wij voor de ogen van de Egyptenaren een offer zouden brengen dat een gruwel voor hen is, zouden zij ons dan niet stenigen? Laat ons drie dagreizen ver de woestijn ingaan, zodat wij aan de HEERE, onze God, offers kunnen brengen, zoals Hij tegen ons zeggen zal.

EXODUS 8:26-27

Toen zei de farao in vers 28:

Toen zei de farao: Ik zal u laten gaan, zodat u aan de HEERE, uw God, in de woestijn offers kunt brengen. Alleen, ga beslist niet te ver weg! Bid vurig voor mij!

EXODUS 8:28

„Niet erg ver weg” is een nogal vaag voorstel. Ze hadden gevraagd om een reis van drie dagen. En als je dag en nacht reist, kun je in drie dagen en drie nachten behoorlijk ver over de grens komen. Maar de farao wilde niet dat ze ver genoeg weg zouden gaan om werkelijk weg te komen. Hij wilde niet dat ze echt zouden ontsnappen. Mozes wees dat voorstel niet af, maar natuurlijk zou Mozes het evenmin hebben aanvaard. Mozes antwoordde eenvoudigweg niet rechtstreeks met ja of nee op dat voorstel. Hij deed echter wel voorbede en nam de vliegen weg.

3

De veepest over het Egyptische vee

Nu, in hoofdstuk 9, zal de vijfde plaag komen. Toen zei de Heere tegen Mozes:

Daarna zei de HEERE tegen Mozes: Ga naar de farao toe en spreek tot hem: Zo zegt de HEERE, de God van de Hebreëen: Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij kunnen dienen. Want als u weigert om hen te laten gaan en u hen nog langer vasthoudt, zie, dan zal de hand van de HEERE tegen uw vee zijn dat in het veld is, tegen de paarden, tegen de ezels, tegen de kamelen, tegen de runderen en tegen het kleinvee, met een zeer zware pest.

EXODUS 9:1-3

En de HEERE zal onderscheid maken tussen het vee van Israël en het vee van Egypte, zodat er niets zal sterven van alles wat van de Israëlieten is. De HEERE bepaalde een vastgestelde tijd en zei: Morgen zal de HEERE deze zaak in het land doen.

EXODUS 9:4-5

De Heere deed dit dus de volgende dag, en al het vee van Egypte stierf. Maar van het vee van de kinderen van Israël stierf er niet één. Toen liet de farao navraag doen, en inderdaad, niet één dier van het vee van de Israëlieten was gestorven. Maar het hart van de farao werd hard en hij liet het volk niet gaan.

Nu wordt niet precies aangegeven welke ziekte het was waardoor de dieren getroffen werden. Geleerden denken soms dat het misschien miltvuur is geweest. De King James Version noemt het, meen ik, ‘murrain’, een soort veepest. Niet alleen de koeien werden erdoor getroffen, maar ook de schapen, de kamelen en de ezels, en in wezen alle dieren.

Nu staat er in vers 6:

En de HEERE deed deze zaak de volgende dag. Al het vee van de Egyptenaren stierf, maar van het vee van de Israëlieten stierf niet één dier.

EXODUS 9:6

Dit is óf een overdrijving, en dat zou heel goed kunnen, want zulke overdrijvingen komen in de Bijbel voor. Dat wil zeggen dat niet letterlijk alle dieren stierven. Misschien was er een enorme sterfte onder alle verschillende diersoorten: ezels, kamelen en paarden. Onder al die soorten kwamen dieren om. Van al die soorten dieren stierven er dieren. Dat is een mogelijke manier om ernaar te kijken.

Of, als werkelijk alle dieren stierven, wat de tekst zou kunnen betekenen, dan moeten we verklaren hoe het kwam dat er bij een latere plaag van hagel, de zevende plaag, nog meer Egyptisch vee was dat van het veld naar binnen gebracht kon worden om het tegen de hagel te beschermen. Er was ook ander vee dat bij de zevende plaag door de hagel werd gedood. Nu is het niet waarschijnlijk dat de Egyptenaren werkelijk ieder laatste dier verloren en vervolgens op de een of andere manier uit het niets meer dieren voortbrachten. Het is echter mogelijk dat de Egyptenaren hun veestapel weer aanvulden, misschien zelfs door vee van de Israëlieten te stelen of te kopen, omdat het vee van de Israëlieten niet gestorven was. Misschien werd er fokvee van buitenaf aangevoerd, mogelijk zelfs uit Gosen. Misschien werd het zelfs door de overheid bij de Israëlieten gevorderd.

We weten het niet echt. We weten wel dat niet al het vee ter wereld dood was, en zelfs niet al het vee in Egypte, aangezien Gosen in Egypte lag. Maar er wordt gezegd dat al het vee van de Egyptenaren stierf. Ook dit kan mogelijk een overdrijving zijn.

4

Mozes voorspelt de plagen nauwkeurig

Eén ding waarop ik wil wijzen, is dat Mozes deze dingen meestal een dag van tevoren voorspelt. Niet altijd, maar in dit geval zei hij bijvoorbeeld in vers 5:

De Heer stelde een tijdstip vast en zei: morgen zal de Heer dit in het land doen.

Dit voegt iets toe aan het wonderbaarlijke karakter ervan. Het betekent dat Mozes deze plagen niet alleen kon afroepen, maar dat hij werkelijk kon voorspellen wanneer ze zouden komen. Het was niet zo dat Mozes op weg was naar de verblijfplaats van de farao, daar wat ziek vee zag en dacht: er komt een plaag, dus ik ga aankondigen dat al het vee zal sterven. Het was nog niet begonnen. Het vee was gezond. Hij zegt:

Morgen gaat dit gebeuren.

Met andere woorden, het gaat om meer dan alleen het brengen van een plaag. Het is ook een voorspelling van iets wat niet te voorspellen was, en daardoor werd aangetoond dat Mozes een profeet van God was. En zo bleef het vee van de Israëlieten gespaard.

Maar in dit geval stuurde de farao daadwerkelijk boodschappers naar Gosen om uit te zoeken of het waar was dat het vee van de Israëlieten onaangetast was gebleven. We lezen niet dat hij tijdens de vorige plaag boodschappers stuurde om uit te zoeken of er vliegen in Gosen waren. Maar deze keer wilde hij nagaan of wat Mozes had gezegd waar was, en hij ontdekte dat dit inderdaad zo was. Daarmee werd dus bevestigd dat God de Israëlieten anders behandelde.

Als de farao niet krankzinnig was, moet hij zeker hebben beseft dat hij tegenover een God stond, een God Die aan de kant van Israël stond, en dan zou hij beslist een andere toon hebben aangeslagen. Maar zijn hart was verhard. Er staat alleen dat zijn hart hard werd. Er staat hier niet dat hij het zelf verhardde of dat God het verhardde.

5

De plaag van de zweren

Vers 8 zegt:

Toen zei de HEERE tegen Mozes en tegen Aäron: Neem voor uzelf uw handen vol as uit de oven, en laat Mozes die voor de ogen van de farao hemelwaarts uit strooien. Dan zal het over heel het land Egypte worden tot stof en bij de mensen en de dieren in heel Egypte zweren veroorzaken, die als puisten openbreken. En zij namen as uit de oven, gingen voor de farao staan, en Mozes strooide die hemelwaarts uit. Toen ontstonden er bij de mensen en de dieren zweren, die als puisten openbraken, zodat de magiërs vanwege de zweren niet voor Mozes konden staan, want er waren zweren bij de magiërs en bij al de Egyptenaren. Maar de HEERE verhardde het hart van de farao, zodat hij naar hen niet luisterde, zoals de HEERE tot Mozes gesproken had.

EXODUS 9:8-12

Bedenk nu dat deze plagen in reeksen van drie kwamen. Er waren drie van zulke reeksen. Bij de eerste plaag van iedere reeks werd de farao vroeg in de ochtend voor de plaag gewaarschuwd. Bij de tweede van iedere reeks werd hij gewaarschuwd, maar niet noodzakelijkerwijs in de ochtend. De derde van iedere reeks komt zonder waarschuwing. Dit is de derde plaag in de tweede reeks. Dit is de zesde plaag.

God gaat niet naar de farao toe en zegt: „Als je het volk nu niet laat gaan, zal Ik deze zweren brengen.” Hij heeft het al vaak genoeg gezegd. Hij hoeft het niet steeds opnieuw te zeggen. De veepest komt. We lezen nergens dat de farao ooit tegen Mozes zei: „Neem alstublieft de veepest weg.” Het was blijkbaar een plaag die haar beloop had. Zodra al het vee dood is, kan de plaag niet veel meer doen. Ze is weg. Ze is voorbijgetrokken.

Maar dat was niet het laatste wat er gebeurde vóór de volgende waarschuwing. Er zou nog een plaag zonder waarschuwing komen, en dat was deze. Hoewel er in zekere zin wel een waarschuwing was, doordat Mozes deze handeling uitvoerde in het bijzijn van de farao. Hij en Aäron namen as uit een oven. Waarschijnlijk was die oven een van de ovens die de Israëlieten hadden gebruikt om bakstenen te maken, een kalkoven of een steenoven. Dat wil zeggen, die as lag daar als een soort herinnering aan het werk waartoe de Israëlieten gedwongen waren, aan hun slavernij. Ze strooiden de as uit naar de hemel, alsof ze wilden zeggen: „Dit wordt voor Gods ogen gebracht, zodat God over de zaak kan oordelen. Wij leggen dit bewijs van Israëls verdrukking aan de hemel voor.” Daarna braken deze zweren bij de mensen uit.

6

De machteloosheid van de magiërs

Het is interessant dat er niet uitdrukkelijk staat dat de farao zelf zweren had, en misschien had hij die niet. Hoewel er wel staat dat alle Egyptenaren ze hadden. Als je dat letterlijk neemt, zou dat ook de farao omvatten. Ons wordt verteld dat de magiërs niet waren uitgezonderd. Ook dat is belangrijk, want we hebben bij de eerdere plagen, in elk geval de eerste drie, gezien dat de magiërs mee leken te kunnen doen aan een krachtmeting met Mozes. Ze probeerden na te doen wat Mozes deed. Ze hadden water in bloed kunnen veranderen. Ze hadden kikkers kunnen voortbrengen. Maar toen het op de luizen aankwam, konden ze dat blijkbaar niet. Ik weet niet zeker waarom. Ik weet niet zeker waarom ze wel kikkers konden voortbrengen, maar geen luizen.

Ik weet eigenlijk niet met welke middelen ze hun kunststuk uitvoerden. Maar dit lijkt er misschien tegen te pleiten dat ze werkelijk bovennatuurlijke vermogens hadden. Eén mogelijke theorie is dat ze wel bovennatuurlijke vermogens hadden, maar dat die beperkt en demonisch waren. Ze kunnen demonische vermogens hebben gehad, of misschien waren ze gewoon bedriegers. Het feit dat ze zo snel aan het einde van hun repertoire kwamen, kan erop wijzen dat ze gewoon bedriegers waren en geen enkele bovennatuurlijke macht hadden. Want ik weet niet zeker waarom een demon wel een

kikker zou kunnen voortbrengen, maar geen mug. Dat voortbrengen van kikkers kan zoiets zijn geweest als konijnen uit hoeden tevoorschijn halen of iets dergelijks. Maar muggen uit het stof voortbrengen kan voor hen wat moeilijker zijn geweest.

Bij de vierde en de vijfde plaag hebben we hen niet vermeld zien worden. Maar bij de zesde plaag zien we hen weer genoemd worden. Toen ze de confrontatie met Mozes aangingen, konden ze blijkbaar op zijn best alleen nadoen wat Mozes had gedaan. Maar wat Mozes had gedaan, was rampspoed brengen. De Egyptenaren konden de rampspoed dus alleen maar vergroten. Ze konden nog meer water in bloed veranderen. Ze konden nog meer kikkers in de wereld brengen. Maar dat was niet echt iets wat nodig was. Er waren al genoeg kikkers, en er was beslist al genoeg water in bloed veranderd.

Het zou indrukwekkend zijn geweest als ze ertegenin hadden kunnen gaan. Als ze het bloedige water weer in water hadden kunnen veranderen, zodat de mensen het konden drinken, of als ze een aantal kikkers hadden kunnen wegwerken. Ze konden er niet alleen niets tegen doen, ze konden zichzelf niet eens vrijwaren van de plagen. We zien dat ook zij onder de zweren zaten. Het zou indrukwekkend zijn geweest als ze hun bezweringen hadden kunnen gebruiken om in elk geval zichzelf buiten het bereik van deze plaag te houden. Maar dat konden ze niet. Zo werden de Egyptische magiërs door deze hele reeks eenvoudigweg belachelijk gemaakt.

Bedenk dat Paulus zei dat ze Jannes en Jambres heetten. En in 2 Timotheüs zei hij dat valse leraren in wat Paulus de laatste dagen noemt, zullen zijn als Jannes en Jambres, die zich tegen Mozes verzetten. Maar hij zegt:

Maar zij zullen het niet veel verder brengen, want hun dwaasheid zal voor ieder volstrekt duidelijk worden, zoals dat ook bij die twee het geval was.

2 TIMOTHEÛS 3:9

Dat gold voor deze magiërs. Hun dwaasheid werd beslist zichtbaar: de farao probeerde hen blijkbaar bij zich te laten komen, maar ze konden niet komen. Ze zaten onder te veel zweren. Iemand die onder de zweren zat en duidelijk een besmettelijke ziekte leek

te hebben, kon niet bij de farao op audiëntie komen. De farao kon zo'n besmettingsgevaar niet in zijn aanwezigheid toelaten. Daarom konden zij niet komen en voor de farao staan.

7

God verhardt het hart van de farao

Vers 12 zegt:

De Heer maakte de farao hardnekkig.

Dit is eigenlijk de eerste keer dat er staat dat de Heere zijn hart verhardde. Eerder, in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 7, had God tegen Mozes gezegd:

De HEERE zei tegen Mozes: Nu u naar Egypte gaat terugkeren, zie erop toe dat u al de wonderen waartoe Ik u in staat gesteld heb, vóór de farao doet. Ikzelf echter zal zijn hart verharden, zodat hij het volk niet zal laten gaan.

EXODUS 4:21

Hij voorspelde dat God op een bepaald moment in de loop van de plagen uiteindelijk het hart van de farao zou verharden. Maar bij de plagen tot nu toe, de eerste vijf plagen, hebben we niet gelezen dat God zijn hart verhardde. We lezen drie keer dat de farao zijn hart verhardde, en op andere momenten lezen we eenvoudigweg dat zijn hart verhard was. Maar nu lezen we voor het eerst, in vers 11 of vers 12:

De Heer maakte de farao hardnekkig en hij luisterde niet naar hen.

Dit is precies het begin van de tweede helft van de plagen. Hiervoor zijn er vijf plagen geweest. Dit is de zesde, het begin van de volgende vijf. In de eerste helft van de plagen werd het hart van de farao dus blijkbaar verhard zonder dat God het hoefde te verharden. Er waren tien plagen, en bij de eerste vijf werd zijn hart verhard zonder dat er ooit werd gezegd dat God dat deed. Maar vanaf dit punt is God erbij betrokken.

Wanneer iemand zichzelf verhardt tegen het licht, wanneer iemand zich tegen het licht keert, grijpt God soms in en zegt Hij: 'O, je houdt niet van het licht? Dan zal Ik je nog blinder maken.' Over degenen die de liefde voor de waarheid niet aannemen, staat in 2 Thessalonicenzen, hoofdstuk 2:

En daarom zal God hun een krachtige dwaling zenden, zodat zij de leugen geloven,

2 THESSALONICENZEN 2:11

Of in Romeinen, hoofdstuk 1, staat:

En omdat het hun niet goeddacht God te erkennen, heeft God hen overgegeven aan verwerpelijk denken, om dingen te doen die niet passen.

ROMEINEN 1:28

Wanneer mensen dus een beslissing hebben genomen en die beslissing hebben bevestigd, en vast zijn komen te staan in hun besluit om tegen God in opstand te komen, komt het moment waarop God zegt: 'Goed, Ik zal je daaraan houden. Sterker nog, Ik zal niets anders meer van je aannemen. Je hebt je hart in deze houding vastgezet. Ik ga het in die houding verzegelen, en de rest van de tijd zal Ik Mijn oordeel over je voltrekken.'

8

God spaart de farao voor Zijn doel

Nu vers 13:

Toen zei de HEERE tegen Mozes: Sta morgen vroeg op, ga voor de farao staan en zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE, de God van de Hebreëen: Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij kunnen dienen.

EXODUS 9:13

Dit is dus het begin van de derde cyclus, de zevende plaag.

Want deze keer zal Ik al Mijn plagen op uzelf, op uw dienaren en op uw volk afzenden, zodat u weet dat er op heel de aarde niemand is zoals Ik. Nu had Ik immers Mijn hand kunnen uitstrekken om u en uw volk met de pest te treffen, zodat u van de aarde uitgeroeid zou zijn. Maar juist hierom heb Ik u laten bestaan, om Mijn kracht aan u te tonen, zodat Mijn Naam bekendgemaakt zal worden op heel de aarde.

EXODUS 9:14-16

Hij zegt in feite dat God de farao en heel zijn volk nog niet met een pestziekte heeft getroffen. Dat had Hij kunnen doen, en daardoor zouden ze allemaal zijn gestorven. Hij zegt dat God hun een kans geeft. In zekere zin speelt God met hen, want Hij had de farao en heel zijn volk eenvoudigweg kunnen treffen. Uit de dingen die God tot nu toe heeft gedaan, blijkt duidelijk dat er geen grenzen zijn aan wat Hij kan doen.

Mozes spreekt tegen de farao en zegt: ‘Luister, je zou de boodschap nu toch moeten begrijpen. God geeft je hier een kans. Hij heeft waarschuwingsschoten over je hoofd afgevuurd. Als Hij recht op je had geschoten, zou je nu dood zijn.’

Hij zegt dat de reden waarom God de farao heeft doen opstaan — de woorden ‘heeft doen opstaan’ kunnen eigenlijk betekenen ‘heeft laten standhouden’ — is dat God hem deed standhouden in plaats van te bezwijken en toe te geven. God maakte de farao sterk genoeg om in zijn koppigheid en opstandigheid te volharden. Daardoor konden alle plagen van Egypte over hem worden gebracht. Als hij zich had bekeerd, zou God immers geen reden meer hebben gehad om die plagen te zenden.

Maar Hij zegt in vers 17:

Verzet u zich nog steeds tegen Mijn volk door het niet te laten gaan? Zie, Ik zal morgen omstreeks deze tijd heel zware hagel doen neerkomen, zoals er in Egypte niet is geweest van de dag af dat het gegrondvest is tot nu toe. Nu dan, stuur uw dienaren en breng uw vee en alles wat u op het veld hebt, in veiligheid. Al de mensen en de dieren die zich op het veld bevinden en niet in huis zijn bijeengedreven, zullen sterven als de hagel op hen vallen zal.

EXODUS 9:17-19

9

Waarschuwing en genade vóór de hagel

Tegen die tijd beginnen sommige Egyptenaren verstandiger te worden dan hun heerser. Niet allemaal, maar sommigen wel. Er zijn tot nu toe zes plagen geweest. Die zijn bijzonder verwoestend geweest. Nu komt er een waarschuwing voor nog een plaag. De hagel komt eraan, en vroeg in de ochtend krijgen ze een weersverwachting waarin slecht weer wordt aangekondigd. Er wordt hun uitdrukkelijk gezegd:

Breng je vee naar binnen.

Waarom? Omdat deze plaag niet bedoeld was als een plaag die rechtstreeks tegen het vee gericht was. Zo'n plaag was er al geweest. De vijfde plaag was tegen het vee gericht. Deze is gericht tegen de gerstooft, die in deze tijd net begon op te komen. De tarwe en enkele andere gewassen die later opkomen, zouden pas over een paar maanden opkomen. Deze hagel zou dus alleen de vroege graangewassen vernietigen. Maar als de farao zich hierna zou bekeren, zouden ze niet verhongeren, want een paar maanden later zouden de tarwe en de rogge opkomen.

De gerst kwam rond deze tijd op, zoals we zullen lezen, en dat betekent dat het begin februari was. In Egypte was het groeiseizoen zo dat eind januari of begin februari de tijd was waarin de gerst het stadium had dat bij deze plaag wordt beschreven. Deze

plaaag was dus eigenlijk tegen de graangewassen gericht, niet rechtstreeks tegen de dieren en de mensen. De dieren en de mensen konden echter gewond raken als ze in de vuurlinie terechtkwamen. Mozes waarschuwt dus: „Dit gaat niet om jullie dieren. Dit gaat niet om jullie mensen. Breng ze naar binnen.” God betoont barmhartigheid door hen deze waarschuwing te geven en hun te vertellen hoe ze hun dieren veilig kunnen houden. Er waren Egyptenaren die naar Mozes luisterden.

10

Egyptenaren die Gods woord geloven

Later in Exodus, toen Israël te voet uit Egypte vertrok, lezen we dat er een gemengde menigte met hen meeging, een zeer groot gezelschap. Een gemengde menigte zou betekenen: van gemengde afkomst. De mensen die Egypte verlieten, waren niet alleen Israëlieten. Er waren blijkbaar ook mensen van andere volken bij, mogelijk ook Egyptenaren. Misschien waren er slaven van andere volken die eerder door Egyptenaren waren gekocht of gevangengenomen, en grepen zij de gelegenheid aan om ook te vertrekken toen Israël vertrok. Ze sprongen gewoon in de stroom en dreven met de menigte mee naar buiten. Maar het kan zelfs zo zijn dat sommige van deze Egyptenaren in het woord van Jahweh begonnen te geloven en dat sommigen van hen met Israël meegingen. Mogelijk waren er onder de Egyptenaren mensen die zich tot de godsdienst van Jahweh hadden bekeerd. Dat laat zien dat wanneer God een volk oordeelt, zoals Hij Egypte oordeelde, er toch een overblijfsel binnen dat volk is.

Er is in Israël altijd een overblijfsel dat trouw is, maar zelfs onder de heidenen is er een overblijfsel. De Bijbel maakt heel duidelijk dat God in Babylon, Egypte, Edom, Moab en zelfs Kanaän een zeer klein overblijfsel vond van mensen die Hem wilden volgen. Hoewel God tegen die volken was en hen oordeelde, spaarde Hij hun overblijfsel. God is geen racist. Wanneer God een volk oordeelt, is dat niet vanwege het ras waartoe het behoort. Want als iemand van dat ras Hem trouw zou zijn, zou Hij die persoon sparen. Het gaat natuurlijk niet om ras of nationaliteit, maar om hun religieuze gerichtheid.

Zelfs sommige Egyptenaren sloegen acht op het woord van Jahweh, hadden er ontzag voor en deden wat Mozes zei. Wat er met deze specifieke Egyptenaren is gebeurd, weten we niet. Maar het is niet onredelijk om aan te nemen dat velen van hen ook

Egypte verlieten toen Israël vertrok, omdat ze beseften dat de God van Israël de ware God was.

Er waren Egyptenaren die net zo dom waren als hun farao. Ze sloegen geen acht op het woord van de Heere en lieten hun dienaren en hun vee op het veld achter.

11

De verwoestende hagel en het vuur

Toen zei de HEERE tegen Mozes: Streck uw hand uit naar de hemel en er zal in heel het land Egypte hagel vallen: op de mensen en de dieren en op al het veldgewas in het land Egypte. Toen strekte Mozes zijn staf naar de hemel, en de HEERE gaf donder en hagel. Vuur schoot naar de aarde, en de HEERE liet hagel neerkomen op het land Egypte.

EXODUS 9:22-23

Hier is het Mozes die zijn hand uitstrekt. Bedenk dat Aäron bij de eerste drie plagen de staf gebruikte. Bij de volgende drie plagen, de vierde, vijfde en zesde, werd er helemaal geen staf genoemd. Maar bij de laatste drie plagen gebruikt Mozes de staf. De staf is dus van Aäron naar Mozes overgegaan.

Ik heb eerder geopperd dat dit misschien kwam doordat Mozes aanvankelijk zoveel angst en terughoudendheid had getoond, dat God had gezegd: „Goed, je broer Aäron kan je woordvoerder zijn.” Maar tegen de tijd dat deze plagen hadden plaatsgevonden,

had Mozes de machtige werken van God gezien. Hij was sterker in het geloof, minder bang en minder geïntimideerd, en dacht: „Goed, nu kan ik het overnemen.” Dus neemt hij de staf en nu is hij degene die zijn hand uitstrekt.

Er viel hagel en er flitste vuur te midden van de hagel, een zeer zware bui. Iets dergelijks was er in heel het land Egypte nooit gebeurd, sinds het een volk was geworden.

EXODUS 9:24

Hier wordt een paar keer verwezen naar het vuur, dat in de waarschuwing niet werd genoemd. Mozes waarschuwde dat er hagel zou komen. En omdat er staat dat die hagel ongekend hevig was, denk ik dat we gerust mogen aannemen dat hij waarschijnlijk minstens zo erg was als alle hagel waar iemand van ons ooit over heeft gehoord of die iemand van ons ooit heeft gezien. Er is gedocumenteerd dat er hagelstenen ter grootte van softballen zijn gevallen, bijvoorbeeld in Texas. Daar hebben ze zeer zware hagelbuien gehad. Stel je een stuk ijs voor ter grootte van een softbal. Niet slechts één stuk ijs, maar duizenden of miljoenen stukken ijs. Het is alsof je met stenen wordt gestenigd. Waarschijnlijk was de hagel minstens zo erg als dat, zo niet erger.

In het boek Openbaring lezen we over hagel die valt, waarbij elke hagelsteen, zo staat er, een talent weegt, en dat is ongeveer vijfenveertig kilo. Persoonlijk vermoed ik dat het daar niet over letterlijke hagel gaat, maar als dat wel zo was, zou het beslist verbazingwekkend zijn. Hoe groot zou een hagelsteen van vijfenveertig kilo zijn? Minstens zo groot als zo'n opblaasbare fitnessbal die mensen voor pilates gebruiken. Stel je voor dat er zulke grote hagelstenen naar beneden komen, massieve brokken ijs. Dat zou zonder enige twijfel dodelijke hagel zijn.

Zelfs de grote hagel in Texas die ik noemde, vernielt daken. Die is buitengewoon verwoestend en maakt deuken in auto's. Als iemand buiten op het land zou zijn wanneer die hagel neerkwam, zou het zijn alsof hij werd doodgestenigd. Het vee en de mensen daarbuiten zouden sterven. Maar het belangrijkste is dat de hagel de gewassen die opkwamen, verpletterde. Maar er was niet alleen hagel, er was ook vuur. Er staat dat er vuur vermengd was met de hagel, en in vers 23 staat zelfs volgens de New King James:

vuur schoot naar de grond.

Ik denk dat de King James zegt:

vuur raasde over de grond.

Ik heb enkele andere vertalingen bekeken, en die vertalen het niet allemaal hetzelfde. Blijkbaar staat er in het Hebreeuws letterlijk:

vuur dat zichzelf vastgreep.

Ik weet niet hoe je je dat moet voorstellen. Misschien is het alsof het vuur een persoon is die zijn eigen enkel vastpakt, zich tot een bal maakt en als een acrobaat begint te rollen. Maar:

Toen strekte Mozes zijn staf naar de hemel, en de HEERE gaf donder en hagel. Vuur schoot naar de aarde, en de HEERE liet hagel neerkomen op het land Egypte.

EXODUS 9:23

12

Bolbliksem en het raadselachtige vuur

De meeste vertalers hebben dit opgevat als misschien een verwijzing naar een verschijnsel dat bolbliksem wordt genoemd. Jeremiah wees me hierop, en ik heb op internet nagegaan dat niemand werkelijk heeft kunnen vastleggen dat zoiets als bolbliksem bestaat. Het is niet wetenschappelijk bevestigd, maar er wordt zo vaak melding van gemaakt dat de meeste wetenschappers geloven dat er een verschijnsel bestaat dat bolbliksem wordt genoemd. Het is gewoon zo onvoorspelbaar en zo zeldzaam dat ze het nooit op film hebben kunnen vastleggen of bestuderen. Volgens de meldingen is bolbliksem een verschijnsel waarbij bliksem op de een of andere manier een bolvorm krijgt. Die beweegt dan echt langs hekken, beweegt over de grond, botst ergens tegenaan en ontploft. Het is een beetje alsof God aan het bowlen is met vurige

bowlingballen die ontploffen wanneer ze ergens tegenaan botsen. Stel je voor dat je met dat weer buiten bent. Je hebt die verschrikkelijke hagel die neerkomt, en dan moet je ook nog die vurige ballen ontwijken die rondrollen.

Er is ook nog een ander verschijnsel dat sint-elmsvuur wordt genoemd. Dat is niet hetzelfde als bolbliksem, maar het is net zo mysterieus. Sint-elmsvuur is iets wat ze meestal op schepen hebben gezien. Het is iets lichtgevends dat over het dek van het schip beweegt, of het wordt vooral gezien op hoge dingen, zoals scheepsmasten, bliksemafleiders, torens, schoorstenen enzovoort. Ik weet er niet veel van. Ik weet niet zeker of iemand er veel van weet, want ook dit is zoiets wat onvoorspelbaar verschijnt. Het is niet zo dat wetenschappers bij elkaar kunnen gaan zitten en zeggen: 'Op een bepaald tijdstip gaan we dit zien gebeuren en analyseren.' Je weet nooit wanneer het gaat gebeuren. Over het algemeen wordt aangenomen dat dit verschijnsel bestaat, omdat er zoveel meldingen van zijn.

Ik veronderstel dat je op dezelfde gronden zou kunnen zeggen dat je kunt geloven dat het monster van Loch Ness bestaat. Maar om de een of andere reden nemen wetenschappers het verschijnsel bolbliksem doorgaans wat serieuzer dan Bigfoot, het monster van Loch Ness, ufo's of sommige van die dingen. Ik veronderstel dat dit komt doordat er geen reden is om aan te nemen dat er voor deze dingen geen natuurlijke verklaring zou kunnen zijn. Hoe dan ook, we weten niet wat het is, maar het lijkt erop dat hier wordt beschreven dat er iets in die richting gebeurt.

13

Farao's oppervlakkige schuldbelijdenis

Dan vers 25:

De hagel sloeg in heel het land Egypte alles neer wat op het veld was, van mens tot dier. De hagel sloeg al het veldgewas neer en versplinterde alle bomen van het veld.

EXODUS 9:25

Deze hagelstenen waren zo groot dat ze de takken van de bomen afbraken.

Alleen in de landstreek Gosen, waar de Israëlieten woonden, viel er geen hagel.

EXODUS 9:26

Toen stuurde de farao boden en hij liet Mozes en Aäron roepen, en zei tegen hen: Ik heb deze keer gezondigd. De HEERE is de Rechtvaardige. Ik daarentegen en mijn volk zijn de schuldigen. Bid vurig tot de HEERE dat er geen donder van God of hagel meer zal zijn, want het is genoeg. Dan zal ik u laten gaan. U hoeft niet langer te blijven.

EXODUS 9:27-28

Nu is Mozes niet overtuigd. Hij zegt: 'Goed, ik zal ervoor zorgen dat de hagel ophoudt, maar ik geloof niet dat je dit werkelijk gaat doen.' Het is interessant dat de farao voor het eerst zegt: 'Ik heb gezondigd.' Maar dit is geen echte bekering. Hij houdt nog een kleine slag om de arm en zegt: 'Ik heb deze keer gezondigd. Deze keer ben ik een beetje te ver gegaan. Ik geef toe dat ik deze keer het verkeerde heb gedaan.' Hij geeft niet toe dat hij al die tijd heeft gezondigd, dat hij al die tijd in opstand is geweest, of dat de verwoesting die door al deze plagen over zijn volk is gekomen, volledig zijn schuld is vanwege zijn goddeloosheid. Maar op dit moment is hij bereid een zekere mate van verantwoordelijkheid te aanvaarden. Hij zegt: 'Jahweh is rechtvaardig, en mijn volk en ik zijn goddeloos geweest. Is dat wat je wilt dat ik zeg? Goed, ik heb het gezegd. Wil je nu alsjeblieft de hagel laten ophouden?'

Toen zei Mozes tegen hem: Zodra ik de stad uitgegaan ben, zal ik mijn handen uitspreiden naar de HEERE. De donder zal ophouden en het zal niet meer hagelen, zodat u weet dat de aarde van de HEERE is! Maar wat u en uw dienaren betreft, ik weet dat u nóg niet voor het aangezicht van de HEERE God vrezen zult.

EXODUS 9:29-30

Het vlas en de gerst waren platgeslagen, want de gerst stond al in de aar en het vlas in de knop.

EXODUS 9:31

Daaruit leiden we af dat het februari was, want dat is het moment in het landbouwjaar van Egypte waarop de gerst aren heeft en het vlas in de knop staat. Maar het zou nog een paar maanden duren voordat de tarwe opkwam. Er staat:

Maar de tarwe en de spelt waren niet platgeslagen, want die zijn later.

EXODUS 9:32

Die waren bewaard voor de sprinkhanen. Dus Mozes ging bij de farao vandaan de stad uit en strekte zijn handen uit naar Jahweh. Toen hielden de donder en de hagel op en werd de regen niet meer over de aarde uitgegoten. Blijkbaar was er dus niet alleen hagel, maar ook regen. En toen de farao zag dat de regen, de hagel en de donder waren opgehouden, zondigde hij nog meer. Hij verhardde zijn hart, hij en zijn dienaren. Zo bleef het hart van de farao hard. Ook liet hij de kinderen van Israël niet gaan, zoals Jahweh door Mozes gesproken had.

14

Gods tekenen voor volgende generaties

Hoofdstuk 10. Nu zei de Heere tegen Mozes:

Hier houdt God Zich opnieuw bezig met het verharden van het hart van de farao en de harten van zijn dienaren,

Daarna zei de HEERE tegen Mozes: Ga naar de farao toe, want Ik heb zijn hart en het hart van zijn dienaren onvermurwbaar gemaakt, zodat Ik deze tekenen van Mij in zijn midden kan verrichten,

EXODUS 10:1

We horen nu meer over zijn dienaren, de dienaren van de farao. We hebben gezien dat sommige van zijn dienaren samen met de farao tegenover God stonden. En we zien nu dat hun harten door de Heere zijn verhard, omdat ze partij hebben gekozen voor de farao en tegen Jahweh.

En er staat:

en zodat u ten aanhoren van uw kinderen en uw kleinkinderen kunt vertellen wat Ik in Egypte heb aangericht, en wat Mijn tekenen waren die Ik onder hen verricht heb. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

EXODUS 10:2

God deed deze wondertekenen onder andere om niet alleen aan deze generatie Israëlieten een getuigenis te geven, maar aan alle toekomstige generaties: hun zonen en de zonen van hun zonen, en vermoedelijk de zonen van de zonen van hun zonen, enzovoort.

Het Pascha, dat later werd ingesteld, diende dat doel. God zei dat Israël dit Pascha van generatie op generatie jaarlijks moest vieren. En wanneer je zoon zegt:

Waarom doen we dit?

dan zou je zeggen:

dan moet u tegen uw zoon zeggen: Wij waren slaven van de farao in Egypte, maar de HEERE heeft ons met sterke hand uit Egypte geleid. En de HEERE gaf tekenen en wonderen, groot en onheilbrengend, in Egypte, aan de farao en aan zijn hele huis, voor onze ogen. Maar ons leidde Hij daarvandaan, om ons hierheen te brengen en ons het land te geven, dat Hij onze vaders onder ede beloofd had.

DEUTERONOMIUM 6:21-23

Maar waar het hier om gaat, is dat God al deze dingen doet zodat er iets buitengewoons zal zijn om je kinderen over te vertellen. Zo zullen ook zij aanleiding hebben om Jahweh te vrezen.

15

Wonderen komen in bijzondere tijden

De implicatie is dat je zonen en de zonen van je zonen misschien in een tijd leven waarin ze de werken van Jahweh niet op dezelfde manier zien als jij. Het is belangrijk dit op te merken, omdat christenen vaak het gevoel hebben: „We lezen in het boek Handelingen over veel wonderen, dus zouden we al die wonderen nu ook moeten zien.” Misschien zouden we dat moeten; misschien ook niet. Er zijn beslist tijden waarin God overvloedig wonderen doet. Ik geloof dat er sinds de tijd van het boek Handelingen veel van zulke tijden en opwekkingen zijn geweest, maar ik geloof niet dat de Bijbel aangeeft dat elke generatie ze ziet.

God heeft Zijn tijden waarin Hij komt en veel wonderen doet, en andere tijden waarin Hij er niet erg veel lijkt te doen. Dat geldt in het Oude Testament. De tijd van Mozes was een tijd waarin bovennatuurlijke manifestaties van Gods kracht sterk geconcentreerd waren. Honderden jaren na de tijd van Mozes was er een vergelijkbare periode tijdens de bedieningen van Elia en Elisa. Er waren veel wonderen. Maar daartussen lagen honderden jaren waarin er niet veel wonderen waren. Er waren waarschijnlijk zelfs vele generaties waarin er geen enkel wonder was.

Daarna was de eerstvolgende tijd waarin werkelijk veel wonderen gebeurden natuurlijk de tijd waarin Jezus en de apostelen kwamen. Sindsdien zijn er de afgelopen tweeduizend jaar overal ter wereld, op verschillende plaatsen, opwekkingen geweest die erdoor werden gekenmerkt dat God wonderen deed. Maar als we zeggen dat we moeten verwachten dat we te allen tijde wonderen zien, verwachten we iets wat niet kenmerkend is voor Gods handelen in de Bijbelse geschiedenis.

Weet je, God deed wonderen wanneer er een reden was om ze te doen. Het was niet alleen omdat Jezus, zoals ik over Zijn genezingen heb gezegd, het idee dat iemand ziek was niet kon verdragen en Hij daarom mensen genas. Zijn genezingen waren er om

iets duidelijk te maken. Als Hij ziekte niet kon verdragen, zou Hij iedereen hebben genezen, maar dat deed Hij niet.

Er zijn tegenwoordig veel mensen die er een buitengewoon sterk geloof in hebben dat God hen zal genezen, en toch doet Hij dat niet. Hij zou het kunnen. Het zou moeilijk zijn om te zeggen dat het door hun gebrek aan geloof komt. Er zijn werkelijk mensen die weinig geloof hebben, maar er zijn ook veel mensen die veel geloof hebben en geen wonder zien, terwijl ze er heel graag een zouden willen. Het is duidelijk dat God niet eenvoudigweg wonderen doet omdat mensen ze willen, omdat mensen denken dat ze die goed zouden kunnen gebruiken, of omdat mensen er sterk in geloven dat ze die zullen krijgen.

God doet wonderen wanneer het Zijn doeleinden dient om wonderen te doen. Er zijn tijden waarin het Zijn doel dient om ze te doen, en andere tijden waarin dat kennelijk veel minder het geval is. Daarom was het Gods bedoeling dat in de generaties die de wonderen niet zien, de kinderen van die generaties verteld zou worden over de wonderen die God eerder had gedaan. Hoewel ze de grote werken van Jahweh niet zien, zouden ze er zo toch van weten. Ze zouden kunnen weten dat Jahweh een groot God en de ware God is, ook als Hij in hun tijd niet zulke dingen doet.

16

Geloven op grond van Gods daden vroeger

In de Psalmen zegt de psalmist soms:

O God, met onze oren hebben wij het gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: U hebt een werk gedaan in hun dagen, in de dagen vanouds. Ú hebt de heidenvolken met Uw hand verdreven, maar hén geplant. U hebt de volken kwaad aangedaan, maar hén zich laten uitbreiden. Want zij hebben het land niet door hun zwaard in bezit genomen en hún arm heeft hun geen verlossing gegeven, maar Uw rechterhand, Uw arm en het licht van Uw aangezicht, omdat U hun goedgezind was.

PSALMEN 44:2-4

enzovoort. Maar dan gaat de psalmist verder en zegt:

Niettemin hebt U ons verstoten en te schande gemaakt, omdat U met onze legers niet oprukt. U doet ons terugdeinzen voor de tegenstander, en wie ons haten, plunderen ons uit ten bate van zichzelf. U geeft ons over als schapen om op te eten, U verstrooit ons onder de heidenvolken. U verkoopt Uw volk voor weinig geld, U verhoogt hun prijs niet. U maakt ons tot smaad voor onze burenen, tot spot en schimp voor wie ons omringen. U maakt ons tot een spreekwoord onder de heidenvolken en doet de natiën het hoofd over ons schudden. De hele dag zie ik mijn schande voor mij en schaamte bedekt mijn gezicht, vanwege de stem van wie mij hoont en lastert, vanwege de vijand en de wraakzuchtige. Dit alles is ons overkomen, toch hebben wij U niet vergeten of Uw verbond verloochend. Ons hart is niet teruggeweken en onze schreden zijn niet van Uw pad geweken, ook al hebt U ons in een oord van jakhalzen verpletterd, en ons met een schaduw van de dood overdekt. Als wij de Naam van onze God hadden vergeten en onze handen hadden uitgebreid naar een vreemde god, zou God dat niet onderzoeken? Want Hij weet wat er in het hart verborgen ligt. Maar om U worden wij de hele dag gedood; wij worden beschouwd als slachtschapen. Word wakker! Waarom zou U slapen, Heere? Ontwaak! Verstoot ons niet voor altijd. Waarom zou U Uw aangezicht verbergen, onze ellende en onze onderdrukking vergeten? Want onze ziel ligt neergebukt in het stof; onze buik kleeft aan de aarde. Sta op, ons te hulp, verlos ons omwille van Uw goedertierenheid.

PSALMEN 44:10-27

Met andere woorden, de psalmist zelf — de Bijbel zelf — erkent dat er generaties Israëlieten waren van wie het geloof gebaseerd moest zijn op de verslagen over bovennatuurlijke dingen die God eerder had gedaan. Dat lijkt ook hier te worden geïmpliceerd. God zegt:

Daarna zei de HEERE tegen Mozes: Ga naar de farao toe, want Ik heb zijn hart en het hart van zijn dienaren onvermurwbaar gemaakt, zodat Ik deze tekenen van Mij in zijn midden kan verrichten, en zodat u ten aanhoren van uw kinderen en uw kleinkinderen kunt vertellen wat Ik in Egypte heb aangericht, en wat Mijn tekenen waren die Ik onder hen verricht heb. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

EXODUS 10:1-2

wat impliceert dat jouw zonen en de zonen van jouw zonen niet zulke daden van Mij zullen zien. Ze zullen er dus van jou over moeten horen.

17

Betrouwbaar getuigen zonder zelf te zien

Elk jaar viert Israël nog altijd het Pascha, iets waar we in hoofdstuk 12 aan toe zullen komen. Het punt is dat het doel van het Pascha is dat de jongere generatie Joden herinnerd wordt aan dingen die God op wonderbaarlijke wijze heeft gedaan bij de stichting van hun natie en de vestiging van hun volk. Want er wordt van uitgegaan dat zij die dingen niet noodzakelijkerwijs zelf met eigen ogen zullen zien. Ze moeten die geloven omdat betrouwbare ouders en grootouders hun erover vertellen.

Denk eraan dat Thomas zei:

De andere discipelen dan zeiden tegen hem: Wij hebben de Heere gezien. Maar hij zei tegen hen: Als ik in Zijn handen niet het litteken van de spijkers zie, en mijn vinger niet steek in het litteken van de spijkers, en mijn hand niet steek in Zijn zij, zal ik beslist niet geloven.

JOHANNES 20:25

Toen Jezus acht dagen later aan hem verscheen, zei Jezus:

Daarna zei Hij tegen Thomas: Kom hier met uw vinger en bekijk Mijn handen, en kom hier met uw hand en steek die in Mijn zij; en wees niet ongelovig, maar gelovig.

JOHANNES 20:27

Thomas zei:

Mijn Heer en mijn God.

Jezus zei:

Jezus zei tegen hem: Omdat u Mij gezien hebt, Thomas, hebt u geloofd; zalig zijn zij die niet gezien zullen hebben en toch zullen geloven.

JOHANNES 20:29

Thomas was een van degenen die het bewijs van het wonder te zien kregen. Maar Jezus zei dat er een grotere zegen rust op degenen die niet de gelegenheid hebben gehad het te zien, maar het toch geloven.

Dat betekent niet dat God mensen zoekt die goedgelovig zijn. Verre van dat. De Bijbel waarschuwt er zeer nadrukkelijk voor om niet iedere profeet te geloven, niet ieder bericht te geloven, en om de profeten te toetsen en valse profeten af te wijzen.

Goedgelovig zijn en iets geloven alleen omdat iemand het je vertelt, is niet juist. Er wordt echter van uitgegaan dat de Israëlieten die onder de wet van God leven, eerlijke mensen zullen zijn. Hun reputatie van eerlijkheid geeft reden om hun verslagen te vertrouwen. Er zal een trouwe gemeenschap zijn die deze historische informatie betrouwbaar en geloofwaardig aan toekomstige generaties doorgeeft. Daarom lezen wij het Oude Testament: omdat wij geloven dat er een trouwe gemeenschap van Joden was die deze geschiedenis getrouw bewaarde en niet loog.

God wijst kennelijk op dit beginsel: Hij zal dit soort wonderen niet voortdurend doen. Kijk dus naar wat Ik doe en vertel het aan je zonen en aan de zonen van je zonen. Zorg ervoor dat zij niet onwetend zijn over deze dingen, aangezien zij ze, zo wordt geïmpliceerd, niet met eigen ogen zullen zien.

18

De waarschuwing voor de sprinkhanen

Vers 3: Mozes en Aäron kwamen dus bij de farao en zeiden tegen hem:

Toen kwamen Mozes en Aäron bij de farao en zeiden tegen hem: Zo zegt de HEERE, de God van de Hebreëen: Hoelang weigert u zich voor Mijn aangezicht te vernederen? Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij dienen kunnen. Want als u weigert Mijn volk te laten gaan, zal Ik morgen sprinkhanen in uw gebied brengen. Zij zullen de oppervlakte van het land bedekken, zodat niemand het land kan zien. Zij zullen opeten wat na de hagel voor u is overgebleven en alle bomen opeten die op het veld groeien. Zij zullen uw huizen, de huizen van al uw dienaren en de huizen van alle Egyptenaren vullen, zoals uw vaders en voorvaders nooit hebben gezien sinds zij op aarde waren. Daarna keerden Mozes en Aäron zich om en gingen bij de farao weg.

EXODUS 10:3-6

Toen zeiden de dienaren van de farao tegen hem:

De dienaren van de farao zeiden tegen hem: Hoelang zal deze man voor ons tot een valstrik zijn? Laat de mannen gaan, zodat zij de HEERE, hun God, kunnen dienen! Beseft u nog niet dat Egypte verloren is?

EXODUS 10:7

Dit is de eerste keer dat we horen dat de dienaren van de farao bang beginnen te worden, hoewel hun hart ook verhard was — misschien was dat niet bij allemaal zo geweest. Ze zeggen: ‘Luister, we zijn bijna alles kwijtgeraakt. Als we een sprinkhanenplaag krijgen, raken we alles kwijt wat nog over is.’

19

De verwoesting door sprinkhanenzwermen

De mensen in die tijd wisten wat een sprinkhanenplaag was. In ons land zien we niet erg veel sprinkhanenplagen. Ik denk dat er in sommige delen van de wereld, in bepaalde landen, zoiets als een zevenjarige cyclus van sprinkhanenplagen bestaat. Dat zou een verschrikkelijk hoge frequentie zijn.

Er zijn eerder sprinkhanenplagen geweest in dit land. De mormonen hebben in hun geschiedenis een verhaal over de tijd dat ze voor het eerst in het gebied rond Salt Lake kwamen. Ze waren daar aangekomen en hadden nog maar heel weinig voorraden over. Het was een woestijngebied. Ze begonnen het land te ontginnen en te bewerken, en hun gewassen begonnen bijna oogstrijp te worden. Toen het tijd werd om de gewassen te oogsten, kwamen ze bijna om van de honger. Maar vóór de oogst kwam er een sprinkhanenplaag.

Sprinkhanen eten alles wat geen dierlijk vlees is. Ze eten zelfs leer, wat van dieren afkomstig is, maar ze eten alles wat groen is. Ze eten de schors van bomen. Ze eten stof. Ze eten leren tassen en schoenen. Ze bijten geen mensen, tenzij het de sprinkhanen uit het boek Openbaring zijn die tanden als leeuwen hebben en mensen

vijf maanden lang pijnigen. Maar dat zijn geen echte sprinkhanen. De reden dat het boek Openbaring wat daarin beschreven wordt met sprinkhanen vergelijkt, is het overweldigende karakter van sprinkhanenplagen. Wanneer mensen die werkelijk hebben gezien, wordt de hemel er echt door verduisterd. Het zijn net dikke, donkere wolken van sprinkhanen. Nu wordt ons verteld dat deze plaag uitzonderlijk zwaar zal zijn. Alleen al gewone sprinkhanenplagen jagen mensen angst aan wanneer ze eraan komen, omdat je absoluut niets kunt doen om ze tegen te houden. Je kunt ze niet met zwaarden van je af slaan; het zijn er te veel. Men zegt dat er bij een zeer zware sprinkhanenplaag wel 130 miljoen sprinkhanen per vierkante mijl kunnen zijn. In dit geval wordt ons verteld dat ze de grond zo volledig zullen bedekken dat je die niet eens meer kunt zien. Het wordt gewoon een tapijt van sprinkhanen.

Wanneer sprinkhanenplagen binnenvallen, jagen ze mensen werkelijk de stuipen op het lijf. Het is alsof er een enorme, donkere, onheilspellende wolk aankomt die de hemel verduistert. Ze verduisteren echt de zon. Dan komen ze, eten alles op en trekken verder. Wanneer ze weg zijn, is wat landbouwgrond, bos of weide was, wat ooit groen was, niet langer groen. Er is niets meer, alleen aarde en twijgjes. Het is een van de meest verwoestende dingen die er zijn. Als mensen wisten hoe ze zulke plagen konden veroorzaken en die in oorlogen tegen hun vijanden konden gebruiken, zouden zulke plagen tot de krachtigste en onweerstaanbaarste wapens behoren die de mens zou kunnen bedenken. Het is een wapen waarover alleen God de macht heeft. Dat is een van de dingen in Gods arsenaal. Hij stuurt gewoon ontelbaar veel sprinkhanen, en ze zijn te klein om van je af te slaan. Het zijn er te veel. Je kunt alleen maar blijven staan en toezien hoe ze alles vernietigen.

20

De meeuwen van Utah en Gods genade

De Egyptenaren wisten hoe een sprinkhanenplaag eruitzag. Ze hadden al eerder sprinkhanenplagen gezien. Trouwens, in het verhaal van de mormonen dreigden ze te verhongeren en waren hun gewassen bijna oogstrijp toen die sprinkhanenplaag kwam. De mormonen baden en volgens hun verhaal verscheen er op wonderbaarlijke wijze een enorme zwerm meeuwen midden in het land. Meeuwen bevinden zich

gewoonlijk bij de zee, maar Utah ligt midden in het land. Blijkbaar kwamen er duizenden, zo niet miljoenen meeuwen. Ze aten de sprinkhanen op en de gewassen bleven gespaard.

De mormonen gebruiken dat verhaal natuurlijk om te bewijzen dat God aan hun kant staat. Ik zou het ook gebruiken om te bewijzen dat God aan hun kant staat, want God staat aan de kant van mensen. Hij staat niet aan de kant van het mormonisme, maar mormonen zijn ook mensen. Bedenk:

zodat u kinderen zult zijn van uw Vader, Die in de hemelen is, want Hij laat Zijn zon opgaan over slechte en goede mensen, en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

MATTHEÛS 5:45

en God is zelfs barmhartig voor mensen die geen goede leer hebben. Ik beschouw het als een geweldig verhaal over Gods genade voor mensen van wie de overtuigingen naar mijn mening behoorlijk scheefgetrokken zijn. Niettemin is God genadig, en blijkbaar heeft Hij hun gebeden verhoord en is Hij hun te hulp gekomen.

Trouwens, Joden, Engelsen en Amerikanen hebben ook zulke verhalen, over hoe ze in oorlogstijd baden en engelen en dergelijke zagen. Als de mormonen denken dat dit verhaal op de een of andere manier bewijst dat het mormonisme waar is, letten ze niet echt op het feit dat andere godsdiensten en andere nationaliteiten soortgelijke verhalen hebben. God heeft genadig ingegrepen in de aangelegenheden van mensen wanneer ze tot Hem riepen, zelfs wanneer ze geen christenen waren.

21

Farao wil alleen de mannen laten gaan

Hoe dan ook, de dienaren van de farao zijn plotseling doodsbang. Een sprinkhanenplaag? De kikkers waren erg, maar die aten het voedsel niet op. Ze zijn hun vee kwijtgeraakt door de veepest. Ze zijn hun gerst en vlas kwijtgeraakt door de

hagel. Nu zal al het andere wat groen is ook verdwijnen. De dienaren van de farao proberen hem dus werkelijk over te halen aan de eis van Mozes te voldoen, en aanvankelijk luistert hij naar hen.

Mozes en Aäron werden dus opnieuw bij de farao gebracht. Hij zei tegen hen:

Toen werden Mozes en Aäron weer bij de farao gebracht en hij zei tegen hen: Ga! Dien de HEERE, uw God! Wie precies zullen er gaan?

EXODUS 10:8

Mozes zei:

En Mozes zei: Wij zullen met onze jongeren en ouderen gaan. Met onze zonen en dochters, met ons kleinvee en onze runderen zullen wij gaan, want wij hebben een feest voor de HEERE.

EXODUS 10:9

Toen zei hij tegen hen:

Toen zei hij tegen hen: De HEERE moge net zo met u zijn als ik u en uw kleine kinderen laat gaan! Kijk uit, want er staat u onheil te wachten! Zo niet! Laat toch de mannen gaan, zodat zij de HEERE kunnen dienen, want dat is waar u om verzocht hebt! En men dreef hen weg van voor de farao.

EXODUS 10:10-11

En ze werden bij de farao vandaan gejaagd.

De farao was dus bereid de mannen te laten gaan als ze de vrouwen en kinderen achterlieten. Waarom? Het is duidelijk dat de vrouwen en kinderen dan als gijzelaars zouden dienen. De mannen zouden wel moeten terugkomen. Mannen gaan er niet als een groep mannen vandoor, misschien voor een weekend, maar niet voor de rest van

hun leven. Ze zullen hun vrouwen en kinderen niet achterlaten en nooit meer bij hen terugkomen. De farao wilde de kinderen en vrouwen dus als ankers vasthouden om ervoor te zorgen dat de Israëlieten terugkwamen.

Toen hij vroeg: „Wie willen jullie allemaal meenemen?” zei Mozes:

Ieder van ons, al ons vee, al onze kinderen en al onze vrouwen.

De farao zei:

Aha, ik snap het. Jullie zijn van plan te ontsnappen.

Hij zei:

De Heer kan maar beter met jullie meegaan als ik dat doe.

Blijkbaar was dat een manier om iets te zeggen — ik weet niet precies hoe die woorden daarmee samenhangen — maar in wezen zegt hij: „Je kunt maar beter een God aan je kant hebben als je verwacht dat ik” zoiets doe. „Nee,” zegt hij, „jullie mannen, ga maar — niet de vrouwen en kinderen, alleen jullie mannen.”

22

De sprinkhanenplaag en haar einde

Toen zei Jahweh tegen Mozes:

Toen zei de HEERE tegen Mozes: Strek uw hand uit over het land Egypte omwille van de sprinkhanen, zodat zij over het land Egypte opkomen en al het gewas van het land opvreten, al wat de hagel heeft overgelaten.

EXODUS 10:12

Toen strekte Mozes zijn staf uit over het land Egypte, en de HEERE bracht die hele dag en die hele nacht een oostenwind over het land. Toen het ochtend werd, voerde de oostenwind de sprinkhanen mee. De sprinkhanen kwamen over heel het land Egypte op en streken neer in heel het gebied van Egypte. Ze waren buitengewoon hevig. Nooit

eerder waren er zulke sprinkhanen geweest en ook daarna zouden zulke sprinkhanen er niet meer zijn. Want ze bedekten het oppervlak van de hele aarde, zodat het land verduisterd werd. Ze aten al het gewas van het land en alle vruchten aan de bomen die de hagel had overgelaten. Zo bleef er in heel het land Egypte niets groens over aan de bomen of aan de planten op het veld.

Toen liet de farao haastig Mozes en Aäron roepen en zei:

Toen haastte de farao zich om Mozes en Aäron te roepen, en hij zei: Ik heb gezondigd tegen de HEERE, uw God, en tegen u. Nu dan, vergeef mij toch nog deze ene keer mijn zonde en bid vurig tot de HEERE, uw God, dat Hij alleen deze dodelijke plaag nog van mij wegneemt. Toen ging hij bij de farao weg en bad vurig tot de HEERE. En de HEERE keerde de wind en liet een zeer sterke westenwind opsteken. Die tilde de sprinkhanen op en wierp ze in de Schelfzee. Er bleef niet één sprinkhaan over op heel het grondgebied van Egypte.

EXODUS 10:16-19

Toen ging hij bij de farao weg en smeekte de HEERE. De HEERE liet een zeer krachtige westenwind opsteken, die de sprinkhanen meenam en ze in de Rode Zee blies. In heel het gebied van Egypte bleef niet één sprinkhaan over. Maar de vissen in de zee werden heel dik, omdat ze een feestmaal hadden. Miljarden sprinkhanen vielen plotseling in hun zee, en die waren voor hen heerlijk voedsel. Eigenlijk ook heerlijk voedsel voor iemand als Johannes de Doper. Hij zou een feestmaal hebben gehad als hij erbij was geweest, maar hij was daar niet.

In heel het gebied van Egypte bleef niet één sprinkhaan over. Maar Jahweh verhardde het hart van de farao, en hij liet de Israëlieten niet gaan. Nu had hij dat ook niet beloofd. Hij zei alleen: „Ik heb gezondigd. Smeek alstublieft de HEERE. Neem ze weg.” En dat deed Mozes. Op dit punt zei de farao niet: „En dan zal ik jullie laten gaan.”

Volgens mij weet de farao inmiddels wel beter dan dat hij die belofte doet. Hij weet dat hij niet geloofd kan worden, dus doet hij die belofte niet. Hij smeekt alleen om barmhartigheid, en verbazingwekkend genoeg betoont God hem barmhartigheid.

God zegt niet alleen maar: „Deze sprinkhanen blijven hier vreten totdat je Mijn volk laat gaan. Zodra Ik Mijn volk buiten jouw grenzen zie, neem Ik de sprinkhanen weg.” Maar dat is niet wat God doet. God zegt: „Goed, je bent een beklagenswaardig geval. Ik neem de sprinkhanen weg, ook al heb je niet beloofd het juiste te doen.”

23

Duisternis als oordeel over de zonnegod

Dan krijgen we de negende plaag, vers 21. Toen zei de HEERE tegen Mozes:

Toen zei de HEERE tegen Mozes: Streck uw hand uit naar de hemel, zodat er duisternis komen zal over het land Egypte, en de duisternis te tasten is.

EXODUS 10:21

Dat de duisternis gevoeld kon worden, als dat letterlijk betekent dat ze op de huid en dergelijke gevoeld kon worden, is volgens velen het gevolg van een enorme zandstorm of stofstorm. Die was zo dicht dat de lucht er natuurlijk echt dik van was. Je kon het daadwerkelijk in de lucht voelen, en het zonlicht werd erdoor verduisterd.

God kon het zonlicht natuurlijk ook bovennatuurlijk verduisteren. Iets soortgelijks kan zijn gebeurd toen Jezus gekruisigd werd. De zon werd enkele uren donker — drie uur. In dit geval werd de zon drie dagen donker.

De zon was de oppergod van het Egyptische pantheon — Ra, de zonnegod. Daarom was deze laatste plaag, afgezien van de plaag over de eerstgeborenen, een oordeel over de macht van hun voornaamste godheid, namelijk de zon. Waarschijnlijk had dit vooral een symbolische betekenis, want ik weet niet echt zeker of de duisternis nieuwe schade aanrichtte. Er was niet veel meer over waaraan schade kon worden toegebracht. Alle gewassen waren vernietigd. Het vee was zo goed als gedecimeerd, als

het al niet volledig vernietigd was. We weten niet of er op dat moment nog mensen waren die zweren hadden. En misschien lagen er zelfs nog hopen kikkers te rotten en de boel te laten stinken. Het land was verwoest en er was niet veel meer om te verwoesten.

Voor zover we weten, richt deze plaag dus geen specifieke schade aan. Het gaat meer om de symbolische betekenis ervan: laten zien dat Jahweh het licht van de zonnegod kan verduisteren en kan verhinderen dat de zonnegod zijn licht naar de Egyptenaren zendt. Dat zou een krachtig signaal zijn dat de zonnegod niet machtig is en Jahweh wel.

Toen strekte Mozes zijn hand uit naar de hemel. Drie dagen lang was er een dikke duisternis in heel het land Egypte. Ze konden elkaar niet zien, en drie dagen lang stond niemand van zijn plaats op. Maar alle Israëlieten hadden licht in hun woningen.

24

Drie dagen van tastbare duisternis

Dat is interessant. Er staat:

in hun huizen. Het klinkt alsof ze binnen in hun woningen lampen hadden, wat de normale manier zou zijn om binnen in een woning licht te krijgen. Maar als dat over Israël wordt gezegd en niet over Egypte, zou dat erop wijzen dat zelfs als de Egyptenaren een lamp aanstaken, die geen enkel licht zou geven. Er was werkelijk iets tastbaars, iets fysieks, wat het licht tegenhield en de hele lucht vulde. Ze moeten hun gezicht met doeken hebben bedekt om te voorkomen dat ze inademen wat het ook was. Het moet verstikkend zijn geweest. Als je in je huis een lamp aansteekt, geeft die zelfs in je huis geen licht, want wat er ook in de lucht zit, het zit zowel in huis als buiten het huis. Dat moet heel beangstigend zijn geweest. En dan duurde dit drie dagen. Als het een paar uur duurt en je niet weet wat het veroorzaakt of hoelang het zal aanhouden, is dat angstaanjagend. Wanneer het dag na dag na dag voortduurt, begin je je volgens mij af te vragen: „Houdt dit ooit nog op?” Vierentwintig uur per dag, drie dagen lang, kun je niets zien.

Stel je voor hoe verlamdend dat zou zijn, niet alleen voor alle activiteiten, maar ook voor je moreel. Ik heb stormen meegemaakt waarbij het verscheidene dagen onophoudelijk regende. Omdat je niet weet hoelang het zal duren, begin je te denken: „Komt hier binnen afzienbare tijd ooit een einde aan?”

Een van de stormen die we begin jaren tachtig in Santa Cruz hadden, duurde weken. Er waren overstromingen en de bergen raakten zo sterk met water verzadigd dat ze instortten en huizen bedolven. Mensen kwamen om op kruispunten, omdat ze een kruispunt op reden zonder te beseffen dat het laaggelegen was. Hun auto's kwamen onder water te staan en ze verdronken erin. De rivier steeg zo hoog dat hij een brug wegspoelde waarover veel elektriciteitskabels liepen die de ene kant van de stad met de andere verbonden. De brug bezweek en aan één kant van de stad viel de stroom dagenlang uit. Voor zover ik me herinner, was het misschien wel een week. We moesten naar Castroville rijden om benzine te halen, omdat de benzinepompen in de stad niet werkten.

Dit duurde maar, naar ik meen, ongeveer twee weken. Maar omdat we geen informatie hadden over wanneer het zou ophouden en het onze activiteiten zo verlamde, maakte dat het erger. Elke dag dat het voortduurde, dacht je: „Dit is weer een dag. Komen er nog honderd van zulke dagen? Wanneer wordt het leven weer normaal?”

Wanneer er iets gebeurt waardoor je zelfs niets kunt zien, je binnen noch buiten iets kunt doen en je geen idee hebt of het ooit zal ophouden, dan is dat bovennatuurlijk. Blijft het vanaf nu voor altijd donker? Iedere afzonderlijke dag is een kwelling, en het duurde drie dagen.

Er staat in vers 23:

Zij zagen elkaar niet, en drie dagen lang stond niemand op van zijn plaats. Voor alle Israëlieten echter was het licht in hun woongebieden.

EXODUS 10:23

Blijkbaar konden ze elkaar zelfs in hun huizen niet zien. Visueel waren ze volkomen afgezonderd van al het andere in de hele wereld, ook van alle andere mensen. Misschien waren ze met andere mensen in één huis, maar ze konden hen niet zien. Het maakte hen blind. Maar in de woningen van de kinderen van Israël was dat niet zo.

25

Farao wil Israëls vee achterhouden

Dan doet farao zijn vierde compromisvoorstel. In vers 24:

Toen riep de farao Mozes, en zei: Ga en dien de HEERE. Alleen uw kleinvee en uw runderen moeten achterblijven. Uw kleine kinderen mogen wel met u meegaan.

EXODUS 10:24

Nu zegt hij: „Neem desnoods de vrouwen en kinderen mee, maar laat alsjeblieft jullie kudde achter. Wij zijn tenslotte al ons vee kwijtgeraakt. Heb wat medelijden met ons Egyptenaren. Laat jullie kudde achter, dan laten we jullie en jullie gezinnen gaan.”

Maar Mozes zei:

Maar Mozes zei: U moet ons zelf ook slacht- en brandoffers ter beschikking stellen, die wij aan de HEERE, onze God, zullen brengen,

EXODUS 10:25

Met andere woorden, we moeten het vee meenemen omdat we onze offers aan God zullen moeten brengen, en wel heel veel offers.

en ons vee zal ook met ons meegaan. Geen hoeft achterblijven, want van het vee moeten wij nemen om de HEERE, onze God, te dienen. Wij immers, wij weten niet waarmee wij de HEERE, onze God, zullen dienen, totdat wij daar komen.

EXODUS 10:26

We weten niet hoeveel offers God van ons zal eisen, dus moeten we alles meenemen wat we hebben. Voor zover wij weten, eist Hij het misschien allemaal.

Maar de HEERE verhardde het hart van de farao, en hij wilde hen niet laten gaan. En de farao zei tegen Mozes: Ga bij mij weg! Wees op uw hoede, dat u mij niet nog eens onder ogen komt, want op de dag dat u mij onder ogen komt, zult u sterven! Mozes nu zei: U hebt juist gesproken. Ik zal u niet meer onder ogen komen.

EXODUS 10:27-29

Dit is een beetje moeilijk, omdat het klinkt alsof ze elkaar toch weer onder ogen kwamen bij de laatste aankondiging van de laatste plaag. We zullen dat als een afzonderlijke kwestie bespreken. Het kan zijn dat farao gewoon overhaast sprak en daarna van gedachten veranderde, en Mozes ook, en dat ze zeiden: „Misschien moeten we nog één gesprek hebben.”

26

God dienen zonder Egypte te verlaten

Maar ik wil me nu richten op deze vier compromisvoorstellen die farao deed. De eerste twee stonden eerder in hoofdstuk 8 en de andere twee staan hier in hoofdstuk 10. Bedenk dat het Nieuwe Testament de uittocht in deze zin als een beeld van behoud

gebruikt: zoals Mozes de kinderen van Israël uit de slavernij in Egypte bevrijdde, zo heeft Jezus ons uit de slavernij van de zonde bevrijd. Egypte is als de zonde, als de slavernij van de zonde. Farao is in deze vergelijking als de duivel.

De confrontatie tussen Mozes en de farao lijkt op de confrontatie tussen Christus en de duivel, of misschien tussen de christen en de duivel. Daarbij klinken de woorden:

Laat mijn volk gaan.

Wij gaan je niet langer dienen. Het is interessant hoe de farao deze voorstellen voor een compromis doet, die sommige christenen lijken te aanvaarden. Het eerste compromis dat hij voorstelde, staat in hoofdstuk 8, vers 25:

Toen riep de farao Mozes en Aäron, en zei: Ga heen, breng offers aan uw God in dit land.

EXODUS 8:25

Dat wil zeggen: blijf in Egypte. Je kunt in je zonden blijven. Je hoeft je zondige leven niet op te geven. Voeg gewoon godsdienst aan je leven toe. Dat is natuurlijk wat veel mensen doen. Ze bekeren zich niet van hun zonden. Ze beteren hun leven niet. Ze blijven net zozeer in zonde leven als voordat ze christenen werden genoemd. Ze hebben er alleen godsdienst aan toegevoegd. Ze aanbidden de Heere. Ze gaan op zondag naar de kerk. Misschien geven ze zelfs tienden. Maar hun leven is niet verbeterd.

Mozes wilde dat niet aanvaarden. Hij zei:

Maar Mozes zei: Het is niet juist om dat te doen, want wij zouden aan de HEERE, onze God, een offer kunnen brengen dat een gruwel voor de Egyptenaren is. Zie, als wij voor de ogen van de Egyptenaren een offer zouden brengen dat een gruwel voor hen is, zouden zij ons dan niet stenigen? Laat ons drie dagreizen ver de woestijn ingaan, zodat wij aan de HEERE, onze God, offers kunnen brengen, zoals Hij tegen ons zeggen zal.

EXODUS 8:26-27

Zeker, het verlaten van de zonde is aanstootgevend voor de Egyptenaren. Petrus zei dat in 1 Petrus 4. Ze vinden het vreemd. Je oude vrienden vinden het vreemd dat je niet met hen meeloopt in dezelfde uitbarsting van losbandigheid, en ze spreken kwaad van je.

Daarbij bevreemdt het hun dat u niet meeloopt in dezelfde uitbarsting van losbandigheid, en zij belasteren u.

1 PETRUS 4:4

Je kunt niet gewoon tussen de zondaars in zonde leven en samen met hen aan de zonde deelnemen. Je moet Egypte werkelijk helemaal verlaten. Als je Jahweh gaat aanbidden, kun je dat niet binnen Egypte doen. Je kunt dat niet terwijl je nog gebonden bent aan je zonden, zoals voorheen.

27

Ga niet te ver bij Egypte vandaan

Toen kwam het tweede voorstel voor een compromis, in vers 28 van hoofdstuk 8. Hij zei:

Toen zei de farao: Ík zal u laten gaan, zodat u aan de HEERE, uw God, in de woestijn offers kunt brengen. Alleen, ga beslist niet te ver weg! Bid vurig voor mij!

EXODUS 8:28

Wanneer Jezus ons roept om Hem te volgen, roept Hij ons om de dingen van de wereld, het leven van de zondige wereld, achter ons te laten en een hogere roeping te volgen, iets anders. Maar sommige christenen willen niet erg ver gaan, omdat dat fanatiek is. Je wilt je niet te sterk verbinden aan een andere wereld, want dan zul je, zoals ze zeggen, zo hemelsgezind zijn dat je op aarde nergens toe dient.

Nee, christenen die hemelsgezind zijn, doen juist heel veel goeds op aarde. Want wij verlaten de aarde niet, maar we verlaten het wereldsysteem. We verlaten de waarden van het wereldsysteem. We kunnen niet zeggen: 'Maar ik zal niet erg ver gaan. Ik zal mijn leven een beetje beteren. Ik zal mijn wereldse opvattingen een beetje veranderen, maar sommige ervan zal ik toch behouden. Ik wil niet te anders zijn. Ik wil niet te ver van mijn vrienden verwijderd raken. Ik ga niet erg ver mee in dat christelijke gedoe, alleen ver genoeg om het gevoel te hebben dat ik God in wezen gehoorzaamd heb en mijn zondige leven achter me heb gelaten. Maar ik blijf wereldse gedachten denken. Ik ga mezelf niet te veel vervreemden. Ik wil niet te veel afstand tussen mij en de mensen van de wereld.'

28

Neem ook het gezin mee naar God

Dan hebben we hoofdstuk 10, vers 11:

Zo niet! Laat toch de mannen gaan, zodat zij de HEERE kunnen dienen, want dat is waar u om verzocht hebt! En men dreef hen weg van voor de farao.

EXODUS 10:11

Dat wil zeggen: als je godsdienstig wilt zijn, prima, maar zorg niet dat je kinderen hier helemaal in opgaan. Leg je opvattingen niet op aan je gezin. Je kinderen moeten ook een vrije keuze hebben. Je moet niet proberen je overtuigingen aan hen op te dringen.

Ik ben het ermee eens dat we onze overtuigingen niet aan kinderen of aan wie dan ook opdringen. Dat kun je niet. Het is onmogelijk om iemand te dwingen iets te geloven. Maar als wij God gaan volgen, is het beslist zowel onze bedoeling als Gods bedoeling dat we onze gezinnen meenemen naar God. We bekeren ons niet gewoon en laten de rest van het gezin verloren blijven. Wij moeten onze kinderen opvoeden in de onderwijzing en terechtwijzing van de Heere.

En vaders, wek geen toorn bij uw kinderen op, maar voed hen op in de onderwijzing en de terechtwijzing van de Heere.

EFEZE 6:4

De duivel zou de kinderen misschien graag willen houden en de ouders zo godsdienstig laten zijn als ze maar willen. Zolang de duivel de kinderen heeft, zal hij de volwassenen van de volgende generatie hebben.

Dat was wat de farao wilde: 'Laat je kinderen hier.' Om te beginnen zou de farao, zelfs als de mannen niet terugkwamen, nog steeds alle mannen van de volgende generatie in slavernij hebben. Maar belangrijker nog, hij wist dat de mannen niet erg ver van Egypte weg zouden gaan als hun kinderen in Egypte waren. Als je gezin in Egypte is, zul je niet ver van Egypte weggaan of lang wegblijven. Ze zullen je er weer in

terugtrekken. Je moet een godvruchtig gezin hebben, en dat moet je vaste voornemen zijn. Je kunt niet gewoon zeggen: 'Ik ga in mijn eentje godvruchtig zijn,' zonder je zorgen te maken over het geestelijke welzijn van je gezin.

29

Ook alle bezittingen behoren aan God

Dan zegt hij in vers 24 van hoofdstuk 10:

Toen riep de farao Mozes, en zei: Ga en dien de HEERE. Alleen uw kleinvee en uw runderen moeten achterblijven. Uw kleine kinderen mogen wel met u meegaan.

EXODUS 10:24

Dat wil zeggen: neem je gezin maar mee naar de kerk als je een christelijk gezin wilt hebben, maar je bezittingen moeten eigenlijk nog vrijwel binnen hetzelfde domein blijven als voorheen. Geef je bezittingen niet aan God. Je financiële leven, je economische leven, moet vrijwel hetzelfde zijn als wanneer je in de wereld zou leven. Laat je bezittingen binnen het domein van de wereld.

Mozes zei:

en ons vee zal ook met ons meegaan. Geen hoeft zal achterblijven, want van het vee moeten wij nemen om de HEERE, onze God, te dienen. Wij immers, wij weten niet waarmee wij de HEERE, onze God, zullen dienen, totdat wij daar komen.

EXODUS 10:26

Onze gezinnen, ons vee, al onze bezittingen — alles gaat God toebehoren. De farao doet, net als de duivel zelf, concessies wanneer hij ziet dat je je vastbeslotenheid om God te aanbidden niet gaat opgeven. Hij probeert jou ertoe te brengen bepaalde

concessies te doen: ‘Word niet te radicaal. Word niet te fanatiek. Betrek je kinderen er niet bij. Doe geen gekke dingen met je bezittingen. Wees verantwoordelijk. Wees wereldwijs.’

Nogmaals, ik probeer niet te zeggen dat we niet een zekere mate moeten hebben van wat we wereldse wijsheid over bezittingen zouden noemen. Wij beheren Gods eigendommen, en we moeten daarbij als wijze rentmeesters optreden en niet dwaas met bezittingen omgaan. Aan de andere kant kunnen sommige dingen die God van ons wil, in de ogen van de wereld dwaas lijken, zoals alles weggeven. Als dat gebeurt, zeggen veel mensen: ‘Christen zijn is één ding, maar het is iets anders om gek te zijn en alles aan God aan te bieden.’

Mozes zei:

We weten niet wat God van ons zal vragen. We moeten alles bij ons hebben. We moeten alles meenemen om God te aanbidden, en Hij zal vragen om de dingen die Hij wil. We moeten alles voor Hem beschikbaar hebben en niet een deel achterlaten dat nog aan de wereld of aan Egypte vastzit.

30

Geen compromis maar totale overgave

We krijgen dus al deze voorstellen om een compromis te sluiten. Mozes wijst ze allemaal af, omdat hij weet dat God alles wil. God wil niet alleen het hoofd van het gezin. Hij wil het hele gezin. Hij wil de bezittingen. Hij wil dat alles aan Hem wordt toegewijd. Mozes weet dat hij geen compromis met de farao hoeft te sluiten, omdat God hun die bevrijding op Gods voorwaarden gaat geven, niet op die van de farao. En daarom houdt hij voet bij stuk.

Al die keren dat de farao deze compromisvoorstellen deed, zouden Mozes of de Israëlieten in de verleiding hebben kunnen komen om te zeggen: ‘We moeten dit aanbod maar aannemen. Dit is het beste aanbod dat we van die man, de farao, zullen krijgen. Laten we het maar aannemen. Het is beter dan niets.’ Maar Mozes was niet geïnteresseerd in beter dan niets. Mozes stelde de farao een ultimatum. De farao bevond zich niet in de positie om ultimatus te stellen. Het was God Die de

ultimatums stelde, en de farao probeerde zich door onderhandelingen uit een situatie te redden waarin hij in feite machteloos was. Maar Mozes stond aan Gods kant en wist dat God dit zonder onderhandelingen, zonder compromis, zou winnen.

Ik geloof dat deze lessen bedoeld zijn om ons iets te leren. Volgens 1 Korinthe 10 zijn ze een voorafbeelding voor ons. We zien inderdaad manieren waarop de duivel ons wereldse boodschappen brengt. Allerlei vormen van compromis worden voorgesteld. Alles behalve de totale overgave van alles aan God zal de duivel aanvaarden. Hij zal alles aanvaarden wat minder is, maar God zal niets minder aanvaarden dan totale overgave. Daar blijft Mozes bij: 'Ik ga niet toegeven.'

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Exodus 8:25
- Exodus 8:26-27
- Exodus 8:28
- Exodus 9:1-3
- Exodus 9:4-5
- Exodus 9:6
- Exodus 9:8-12
- 2 Timotheüs 3:9
- Exodus 4:21
- 2 Thessalonicenzen 2:11
- Romeinen 1:28
- Exodus 9:13
- Exodus 9:14-16
- Exodus 9:17-19
- Exodus 9:22-23
- Exodus 9:24
- Exodus 9:23
- Exodus 9:25
- Exodus 9:26

- Exodus 9:27-28
- Exodus 9:29-30
- Exodus 9:31
- Exodus 9:32
- Exodus 10:1
- Exodus 10:2
- Deuteronomium 6:21-23
- Psalmen 44:2-4
- Psalmen 44:10-27
- Exodus 10:1-2
- Johannes 20:25
- Johannes 20:27
- Johannes 20:29
- Exodus 10:3-6
- Exodus 10:7
- Mattheüs 5:45
- Exodus 10:8
- Exodus 10:9
- Exodus 10:10-11
- Exodus 10:12
- Exodus 10:16-19
- Exodus 10:21
- Exodus 10:23
- Exodus 10:24
- Exodus 10:25
- Exodus 10:26
- Exodus 10:27-29
- 1 Petrus 4:4
- Exodus 10:11
- Efeze 6:4

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.